

Henkilökuljetusten tilapäinen vapautus arvonlisäverosta

Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta 17.11.2022 § 41
877/02.05.00/2022

Valmistelijat / lisätiedot:
Räsänen Jukka Marko Tapio

Päätösehdotus joukkoliikennepäällikkö Matinniemi Kaisu

Lautakunta hyväksyy joukkoliikennepäällikön esityksen

Päätös Merkitään, että joukkoliikennesuunnittelija Jukka Räsänen oli läsnä asian käsittelyn ajan.

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Taustaa

Eduskunta päätti 21.10.2022 hallituksen esityksen mukaisesti henkilökuljetusten tilapäisestä arvonlisäveron vapautuksesta. Toimenpide on voimassa määräajaisesti 1.1.2023-30.4.2023. Henkilökuljetusten vapauttamisella arvonlisäverosta pyritään alentamaan kuluttajahintoja ja tätä kautta parantamaan kotitalouksien ostovoimaa.

Hallituksen esityksessä kuitenkin todetaan, että alennusten välittyminen hintoihin on kuitenkin epävarmaa ja muutoksen toteuttamiseksi tarvittavat toimenpiteet aiheuttavat lisääntyneitä kustannuksia viranomaisille.

Joukkoliikenteen lippujen hinnat ja arvonlisäveron muutos

Kuopion seudun joukkoliikenteen asiakashinnat ovat pysyneet samalla tasolla vuodesta 2015 asti; pois lukien helmikuussa 2022 tehty muutos, jonka myötä Kuopion ja Siilinjärven välisten lippujen hinnat laskivat A ja B-vyöhykkeiden sisäisten lippujen tasolle.

Koronan vaikutus näkyy edelleen joukkoliikenteen lipputuloissa. Vaikka matkustajamäärät ovatkin kuluvan vuoden syksyn osalta saavuttaneet vuoden 2019 vastaavan ajanjakson huippulukemat, eivät lipputulot ole kehittyneet täysin samassa suhteessa. Tämän lisäksi kuntatalouden tiukentuminen sekä muun muassa Ukrainan sodasta aiheutunut kustannustennousu ovat entisestään luoneet lippujen hintoihin korotuspaineita. Vastaava tilanne näkyy myös muilla kaupunkiseuduilla, kuten HSL:n alueella, jossa vastikään päätettiin joukkoliikenteen lipunhintojen nostosta.

Koska joukkoliikenteen lipputuloihin kohdistuu merkittävä korotuspaine, olisi tätä lipputulovajetta mahdollista paikata tilapäisen arvonlisäverovapautuksen kautta siten, että nykyinen arvonlisäveronsuuruus säilytettäisiin joukkoliikenteen lippujen hinnoissa toimenpideajan. Tämä tarkoittaisi esimerkiksi kertalipun kohdalla sitä, että asiakas maksaisi AB-lipusta edelleen 3,30€, mutta hintaan sisältynyt 0,33€ suuruinen alv-osuus tuloutuisi joukkoliikenneviranomaiselle. Tällöin arvonlisäveromuutoksesta saataisiin helpotusta kasvaneisiin kustannuksiin ja joukkoliikenteen asiakashinnat pysyisivät edelleen samana.

Edellä esitetty muutos toteutettaisiin yhtenäisesti kaikissa lipputuotteissa ja se pätsi myös joukkoliikenteen nousukorvauksiin. Pohjois-Savon ELY-keskus päättää osaltaan ELY-keskuksen tilaaman liikenteen lippujen hinnoittelusta. Mikäli arvonlisäveromuutos vietäisiin kokonaisuudessa asiakashintoihin, voitaisiin se toteuttaa ainoastaan arvolippuihin suoraan 10 prosenttia hintojen alennuksena. Muissa lipuissa alennus olisi enimmillään noin 10 prosenttia siten, että asiakashinnat pyöristettäisiin tasasummille.

Tällöin lipunhintoja jouduttaisiin kuitenkin korottamaan arvonlisäveromuutoksen aikana. Tämän myötä voisi syntyä tilanne, jossa lippujen hinnat muuttuisivat useaan otteeseen kevään aikana, eikä hallituksen tavoittelema kuluttajahintojenmuutos välttämättä näkyisi käytännössä asiakkaalla. Sen sijaan jatkuva hintojenvaihtelu loisi asiakkaalle epäselviä tilanteita kulloinkin voimassa olevista hinnoista ja voisi täten vaikuttaa negatiivisesti matkustajamäärienkehitykseen. Näistä taloudellisista ja käytännön seikoista johtuen arvonlisäveromuutoksen vieminen asiakashintoihin ei ole kannatettava vaihtoehto.

Vaikutusten arviointi Liitteenä

Esiteys

Esitän, että joukkoliikenteen lippujen hinnat pidetään voimassa olevien asiakashintojen tasolla määräaikaisen arvonlisäverovapautuksen ajan.

Liitteet

Vaikutusten ennakoarviointi - henkilökuljetusten arvonlisävero